

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felvételi és rendelő irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvételnek.

Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: **Perjéssy Lajos**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számíttatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyíltérben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

I. évfolyam.

Szombat 1892. évi augusztus 20-án.

szám. 14.

A mai fiatalság.

Sok a panasz a mai fiatal nemzedékre; s ha szigorú bírálat alá vesszük e panaszokat, van is némi alapjuk. Értjük különösen a fiatalságnak testi elpuhulását, mely hova-tovább ijesztő arányokban mutatkozik. Ez az oka, hogy illetékes köreink legalább ott, hol lehetséges, még idején segítenek.

Ha már a régiak hangoztatták, hogy „Mens sana, in corpore sano“, mikor a fiatal nemzedék még nem volt szellemileg annyira tulterhelve, mint manapság, mennyivel inkább jogosult ma az arról való gondoskodás, hogy gyermekeinknek, ifjainknak a sok szellemi munka után testök fejlesztésére, edzésére is mód legyen adva. Amit e részben eddigelé tettek, az édeskevés! mutatja az eredmény, mely okot szolgáltat a testi elpuhultságra vonatkozó panaszokra.

De nem is csoda!

Fiatalaink 6 éves koruktól fogva 23–24 éves korukig iskolába járnak. Ez idő alatt naponta 5–6 órát töltenek jobbára rosszul világított, rosszul szellőzött tantermekben, ötvened-hatvanad magukkal, miasmás, büzös levegőben. Ott ülnek összegörnyedt gerincezettel, összeszorult mellel, lehorgasztott fejjel; az egészséges tüdő, mely oly nagy mennyiségű élelmet képes elfogyasztani, ezzel a szénsavas, poros, büzös léggel telik meg és csak részben működik. Aztán sze-

műket feketére irt fehér, fehérre nyomatott fekete jegyekre szegeznek. Folyton olvasnak, folyton írnak és rajzolnak.

Otthon is naponta 2–3 órát töltenek a könyv mellett, ugyanazon egészségtelen testhelyzetekben.

Idővel fejfájás, majd aztán mindenféle ideges tünetek jelentkeznek, mely utóbbi — ma oly divatos kifejezés — megmond mindent.

S ez így tart csekély megszakításokkal, legalább is 12 évig; s az évek folyamán a munkával fokozódik a baj is.

A test hozzászokott a rossz levegőhöz, az egészségtelen, természetellenes helyzetekhez, respiráló ereje tetemesen meggyengül, az érzékek elvesztik finomságukat, az egész szervezet hátramarad, s mikor 16–18 éves az ifju, mikor a test igazán fejleni kezd a férfiusodásnak, mikor legtöbb igénye van az éltető tényezőkre: akkor már meg van viselve, számtalan esetben már benne rejlik a halál csirája. Amire azután az ifju az egyetemre lép, mire az igazi, életbevágó munkálkodásba fogna, már pettyhüdt, ellentállásra alig képes, gyenge, elernyed. Az érettségi vizsgálat után „fiatal ember“-ré lesz. Az eddig szorosra fogott fék meglazul, szabadjára van eresztve s előtérbe lépnek az élvágy, a szórakozás igényei; társaságokba keveredik, kávéházakba, koreasmákba,

tivornyahelyekre jár, iszik, szivarozik, éjjelezik, s mindezt mérték nélkül teszi. Hiszen életkorának ez egyik főjellege. És ezen a helyeken a levegő százszorta rosszabb, mint az iskolában; telve van állati kigőzölgéssel, dohányfüsttel, életpárákkal. Egy lélekzetvétellel egész mikroszkop-muzeum tódul a tüdőbe.

S ott ülnek, kártyáznak, billardoznak, olvasnak a rossz világításnál; a kötelességszerű munka háttérbe marad, elvégzése az éjjelekre szorul, meg kell toldaniok a napot és a nap folyamában a szenvedély, élvágy hevétől legnagyobb erőfeszítésekre kényszerített, kifáradt testtől elraboltatik jogos követelménye: az éjjeli nyugalom.

S mire az ifju előkészíté magát életpályájára és a hasznos polgárok közé akar állani: minden érzéke tönkre van téve, szemüveget visel, halvány, vértelen, nagyobb testi mozgásokra képtelen, unott, ideges, mint egy meghasonlott vén szüz; lábait húzza, ha jár; összeesik, ha ül; kényelemkereső, kedvetlen, blazirt. Nősülni nem akar, talán inkább nem mer; családot alkotni képtelen. Folytonos lappangó lázban van.

Ime a nikotin-ifjuság! Lázas, beteges testben, betegen működik a tömecseknek azon mozgása is, melyet profán nyelven gondolkodásnak nevezünk. Az ilyen testi hüvelyű lelkektől azután mit várjunk? Azt,

Tárcza.

Az ivóvizről.

— Kólera idején. —

A mitől koleraveszély idején leginkább óvakodni kell, az a rossz ivóvíz. De miről ismerjük azt meg? Főszabály, hogy az ivóvíz tiszta és színtelen legyen. Rossz ízű vizet csak szükség esetében igyunk, de a szénsavas viznek frissítő íze nem bizonyos arra nézve, hogy a víz jó. Így közepesen szénsavat tartalmazó víz, melynek nincs rossz íze, mely sem zavaros, sem sárgás, mégis esetleg igen rossz lehet, különösen, ha valamely házi kútból származik.

Akkor is tévedünk, ha azt hisszük, hogy u. n. szódavíz (szifon) mindenkor biztos, jó víz. Lényeges az, hogy miből csinálják a szódavizet. A belé nyomott szénsav annak csak az ízet javítja meg.

Bárki könnyen tehet próbát az ivóvízzel. Vegyünk gyógyszerárban egy kevés kalium hypermanganikumot (ásványi chamáleon), azt vízben feloldjuk s a sötétvörös folyadékból a megvizsgálandó vízbe annyit csepegtetünk, míg láthatólag rózsaszínűvé válik. Minél tovább marad meg ez a színe, annál jobb a víz. Ha a vízben sok a szerves anyag, akkor azok a kalium hypermanganikumtól oxigént vonnak el s ezzel elveszik a színt. Ezt a próbát megtenni mindenesetre jó, de nem világosít fel köz-

vetlenül a viznek ártalmasságáról, vagy ártalmatlanságáról. Ha az hamar elveszti színt, akkor bizonyára vannak benne anyagok, melyek jobb ha nincsenek benne, de azok esetleg ártalmatlanok. Azonban vigyázatos ember ilyen vizet nem iszik, ha máshoz juthat. Másrészt a víz, ha a színt soká meg is tartja, mégis veszedelmes lehet. Lehetnek benne apró lények és halálos betegségek csirái, melyek kolerát, vagy typhust idézhetnek elő; azokból elég lehet benne, hogy a bajt előidézzék, de nem elég, hogy a kalium hypermanganikumot aránylag rövid idő alatt színtelenné tegyék. Ez az eset azonban valószínűtlen. A betegségeknek ilyen csirái nem egymaguk, hanem más tisztátlanságokkal együtt szivárognak át a kútba, többnyire olyan mennyiségben, hogy azokat a vörös folyadék elszíntelenítésén észre venni.

Más ilyen nemű próbából nincsen haszna a közönségnek, mely szakismeret-k híján amúgy is csak a sötétben tapogatózik. Hiszen a szakember ítélete is csak akkor gyakorlati értékű, ha azt mondja, hogy ártalmas vagy gyanús; mert ha csak azt mondja, hogy gyanútlan, akkor annak csak elméleti értéke van, mert nem dicsekedhetünk azzal, hogy minden ártalmas anyag fölismerésére való szert ismerünk.

Dacára, hogy a városok egymás után látják el magukat vezeték útján jó forrásvízzel, mégis az emberek túlnyomó része házi kutakra szorul. Ennek víze nagyon jó, de nagyon rossz is lehet, sőt ugyan-

egy kutnak víze rendszerint jó, de időszakonként esetleg veszedelmes is lehet. Házi kutak, melyekből szorgalmasan merítik a vizet, rendszerint jók, míg az illető helyen nem mutatkozik typhus, kólera vagy vérhas; de mihielyt, ha csak egyes esetek is előfordulnak, akkor okunk van bizalmatlankodni. Mit tegyünk, ha nincs módunkban más vizet kapni? Forraljuk fel a vizet, ne nagyon rövid ideig és jól elzárva a pinczében vagy jégszekrényben hűtsük le és igy igyuk. Ez sokkal biztosabb, mint a némelyektől ajánlott szűrés (filtrálás), a mi közben a betegség csirái átesusznak; ez inkább a szemre nézve jó, mint az egészségre. Állandó főzés tönkre tesz minden ilyen csirát.

Tekintve, hogy a forralt viznek fád íze van s ezért nem is szivesen iszszák, Rosenthal J. következő eljárást javasol: aszalt gyümölcsöt, legezészerűbben körtét, darabokban vágva vízben oly puhára főzzük, míg az teljesen szétesik. A vizet ezután finom szitán vagy vászonkendőn át szűrjük és hűtsük le. A gyümölcsnek nem csak az a célja, hogy a viznek ízet megjavítsa, hanem ellenőrzésül is szolgál, hogy elég ideig forrott legyen.

Más eljárás! Oldjunk fel forró vízben annyi tiszta szalicilsavat, a mennyi abban oldódik s az után hűtsük le. A szalicilsavnak egy része aztán ismét kijegeczik, de a folyadékban abból még elég marad. Ebből azután veszünk egy adagot, melyhez vas chloridnak hígított oldalatát mindaddig csöp-pentjük, míg a szín sötétedni kezd.

hogyan élterős, hasznos polgárai legyenek a hazának; hassanak, alkossanak, gyarapítsanak; előbbre vigyék a nemzeti művelődés zászlaját, hogy géniuszok legyenek; hogyha kell, oda álljanak a gátra, védeni a hazát; hogy dolgozzanak, keressenek, adózzanak? Legyenek jó ügyvédek, bírák, orvosok, tanárok, művészek, írók, katonák!

Az a test, mit a nikotin, bor, sör, likör, kávé, thea, bors, paprika, az éjjelezés megromlott, produkáljon perfektet, kiváló, remeket.

Ez csak kivételeknek van fentartva. csak a géniusz képes erre! A közönséges embert másképpen kell nevelni, hogy hasznos polgára legyen a hazának. Erősíteni, edzeni kell a testet minden áron, hogy az elkerülhetetlen kulturévezetek káros befolyását ellensúlyozzuk s a test visszaszerző erejét fentartsuk. A testnek elsőbbségi joga van és korunkban épp ezt nem akarják felfogni.

Minden város közönségének, különösen ifjúságának e tekintetben igen sok tényező áll rendelkezésére, maga a természet is kezükre jár.

Rajtunk tehát a sor, különösen most, midőn már az illetékes körökben is nagyobb mozgalom indult meg, hogy e részben kellőképp legyen gondoskodva. Mert amit eddig a testedzés tekintetében úgy az iskolában, mint a társadalmi téren tettünk, az csak iróniája a valódi testedzésnek, mert az a testgyakorlat, mit ma végeznek, nem elegendő a testnek jogosan megkívánható edzésére.

Hirlapírói kötelességünknek eleget téve, gondoskodni fogunk arról, hogy e részben utmutatást adhassunk az intenzív testedzés gyakorlására. Szüksége van erre nemcsak az ifjúságnak, hanem a felnőttek azon részének is, kiket értelmiségi állásuk arra kárhóztat, hogy keveset mozognak. **K.Sz. L.**

Lapunk f. é. augusztus hó 7-én megjelent 12-ik számában közölt tárcacikkét irányát többen félreértették, miért is a cikk írójának tudtával ezennel kijelentjük, hogy nevezett tár-

Az ily módon nyert sötét folyadékából, melyet jól lehet eltartani, annyit csöpöntünk az elkészítendő vízbe, hogy az főlkavarás után is világosan rózsavörös marad, azután annyi tiszta sósavat öntünk hozzá, hogy e szín éppen csak eltűnjön, nem többet. Ezután a vizet porcellán edényben forraljuk. Hogy ennek megrepedését meggátoljuk, nem tesszük közvetlenül a tűzhelyre, hanem alája valamely agyaglemezt vagy sodronyhálót helyezünk. Miután a víz vagy 5 perczig buborékolva forrott, lehűtjük. Ez után kettedszénsavas nátron oldatból annyit teszünk hozzá, míg a rózsavörösszín ismét eltűnik és a kavaráskor megmarad s ez után még annyit, míg sárgásabb, de e mellett gyengébb vörösbé megy át. Ekkor megállhatunk vagy még egy kevéske kettéd szénsavas nátront adhatunk hozzá, míg a vörösség egészen eltűnik s csak egy gyöngesárgás zavarodás marad meg. Ezt, a kettedszénsavas nátron kis mennyiségben ösmert ártalmatlanságánál fogva izlésünk szerint tehetjük.

Ily módon mesterséges ásványvizet készítünk, mely konyhasó és szén-sav mellett egy kevés vasat és némi főlös szódát tartalmaz.

Kolera idején, a mikor az emberek a gyümölcsnedvektől félnek s mégis frissítő italok után vágyanak, szokás cukros vizet főzni, melyhez lehűlés után annyi szén-savat adnak, míg kellemesen savanykás ízűvé válik. A fogakra való tekintettel azt üvegsővön, vagy szalmaszálon át szívják. Foszforsav helyet kénsavat is használnak ily módon hátrány nélkül.

czaczikk csupán mulattatási czélból, mindennemű czélatosság gondolata nélkül iratott.

Perjéssy Lajos,
szerkesztő.

Napl hírek.

Ő Felsege koronás apostoli magyar királyunk születésnapját hagyományos kegyelettel s külsőleg is fényesen ünnepelte meg városunk közönsége. A születésnap előtti este a város kivilágított, örömtűzek gyújtattak a hegységben, városházunk erkélyén ő felségeik feldíszített arcképeit lángkoszorúk övezték. Fáklyásmenet zenés takarodóval járta be a város főútcáit. Másnap az összes templomokban ünnepélyes istentiszteletek tartattak, különösen lélekemelő volt a templomi szertartás a róm. kath. templomban, hol a szent misét ritka nagy segédlettel ngos. és főtiszt. Henny S. prépost plébános végezte. A templom előtt 600 honvédbaka adta a díszütet s általában sokat gyönyörködött közönségünk a felvonuláshoz honvédek kitűnő katonai magatartásában. A legjobb hatást keltette azon körülmény, hogy a mise végeztével a verseczi férfidalárda tagjai a templomi éneklő karral egyesülve a „Gott erhalte“ helyett Hubay királyindulóját énekeltek. Hála és elismerés azoknak, kik ez újítást létre hozták.

Eljegyzés. Kitzinger Károly, jó nevű férfiszabó a múlt napokban jegyet váltott Lambert Rozina k. a. Sok szerencsét.

Magyar királyi posta- és táviráda-hivatalunknál magasabb rang és díjazástalába lépett Szvoboda Antal tiszt, Gyakornokból segéd tisztté lett Szlavich Vendel. — Gratulálunk!

Honvédek bankettje A helyben állomásozó magy. kir. honvédtisztek bankettel is megüzték Ő Felsege, a szeretett király születésnapját. A Milleker-féle szálloda szőpen feldíszített nagy termében teljes számmal gyűlték egybe. Paszku magy. kir. honvédeztredes katonás de velős kerekded szónoklatban köszöntötte fel a legfelsőbb hadurat. Ezután megható és lélekemelő volt, midőn a honvédtisztek cigányzene kíséret mellett gyönyörűen élénkeltek a Hymnust.

Kinevezés. Dr. Perjéssy Mihály, szegedi kir. ügyész, lapunk szerkesztőjének testvéröccse, ki mint ritka szorgalmú és tehetségtű jogász s mint szakíró eddigél is oly szép nevet szerzett magának, s különösen feltűnt a Farkas Jancsi-féle híres bűnygyben — pár nap előtt a fehértemplomi kir. törvényszékhez bíróvá nevezetett ki. Dr. Perjéssy M. kinevezését a fehértemplomiak is kitűnő lelkesedéssel fogadták, mert ottani működése alatt a társas életben is vezérszerepet vitt. A fiatal törvényszéki bíró, ki most mint honvédtiszt városunkban időzik — alig győzte fogadni a sok gratulációt, mi is üdvözöljük őszinte igaz szívvel. — Kinevezettek továbbá Havas Antal volt fehértemplomi s jelenleg a temesvári királyi ítélő táblához tanácsjegyzőül beosztott albiró Moldován Simon, városi főügyész veje, a lugosi kir. törvényszékhez, Dr. Rótt László, volt oraviczi, jelenleg a temesvári kir. táblához tanácsjegyzőül beosztott albiró a fehértemplomi kir. törvényszékhez — birakká; Raszlavicz G., fehértemplomi, és Soly mási Adolf, oraviczi kir. albirók a temesvári kir. ítélő táblához tanácsjegyzőkül behivattak.

Véletlen baleset. Buday József, főreáliskolánk érdemdús igazgatóját a múlt napokban sajnos baleset érte. Gyümölcszedés közben egy székről leesett s fejét oly érzékenyen megsértette, hogy Dr. Froniusz G., városi orvosnak kellett a sebet összevarni. — A beteg állapotja különben most már kielégítő s pár nap múlva teljesen vissza fog térni régi jó vasegészségre.

Schneider József, főreáliskolánk derék fiatal tanára nevét „Szalontai“-ra változtatta.

Főreáliskolánknál Rezuha Venczel nyugdíjaztatása folytán üresedésbe jött phis. math. tanszékre városi törvényhatóságunk tudvalevőleg Fertig Vilmost választotta meg, oly feltétellel, hogy a mennyiben ezen választás a nmtgu. vallás és közoktatásügyi miniszterium által jóvá nem hagyatnék, azon esetben Halbsch Béla nagy-beckereki főgymn. tanár választatik meg. Fertig megválasztása nem nyert jóváhagyást, Halbsch-ot időközben a kassai gépészeti iskolához neveztek ki, ezen állomásáról azonban — mint megbízható forrásból értesülünk — lemondott s hajlandó a verseczi állást elfoglalni. Halbsch Béla okl. tanárban egy minden tekintetben kitűnő tanerőt nyert főreáliskolánk.

Szabadságra meő tisztviselők. A bártfai furdőben időző Szöts Lajos kubini járási fő-

szolgabíró szabadságidejét a főjegyző, mint az alispán helyettese augusztus 31-ig meghosszabbította.

A beiratások a jövő 1992/93-iki tanévre a községi nép- és polgári iskolánál f. é. augusztus hó 29., 30. és 31-én történnek. Az 1886. törvény-cikk 1. §-a értelmében a szülők és gyámok kötelessége, gyermekeiket, illetőleg gyámgyermekeiket a 6. életév kezdetétől a 12. életév betöltéséig a mindennapi rendes iskolába küldeni. Minden a népiskolába felvételtől óhajtó tanuló kötelessége, keresztlevéllel kimutatni, hogy az előirt életkort már elérte. Azon tanulók azonban, kik 12. életévüket már betöltötték, a fennnevezett törvény-cikk értelmében kötelesek, 15. életévük betöltéséig az ismétlő-iskolát látogatni; ezeknek felvétele is a fennnevezett napokon történik. A beiratások az új népiskolai épület (uri-utca) földszintén tartatnak. Figyelmeztetjük tehát a szülőket és gyámokat, hogy gyermekeiket a meghatározott napokon vétesék fel az iskolába, nehogy egyes késedelmeszők a tanévet zavarják. Szeptember hó 2-án reggel 8 órakor a helybeli róm. kath. szentegyházban ünnepélyes isteni tisztelet „Veni sancte“ lesz, melyen minden tanulónak részt kell venni. A rendes előadások szeptember hó 5-én kezdődnek.

Kereskedelmi és iparkamarai választások. Nagy érdeklődés és izgalom mellett folytak le a múlt vasárnap a temesvári ipar és kereskedelmi kamara verseczi tagjainak választása. Két hatalmas párt állott egymással szemben, mind a kereskedők, mind pedig az iparosoknál, s mindegyik párt tüzzel-vassal igyekezett, hogy saját jelöltjeit juttassa diadalra. Hiába nem is kis dolog ám az, hogy kire és kire bizatnak a polgárság oly fontos érdekei, s az is nagyon kecsgető valami, hogy a megválasztott egyéniségek adója duplán számítatik, mint a diplomás embereké. A példás rendben lefolyt választás eredménye a következő volt. A kereskedők részéről beadott 113 szavazat. Megválasztottak: Morlin József (68 sz.) és Koszits Vladimir (62 sz.) rendes; Obradovits V. Z. (55 sz.) és Rittinger Ede (44 sz.) pótagoknak. Szavazatokat kaptak még: Petrovits J. 43, Grosz H. 41, Dragits J. 40, Einhorn J. E. 33, Hofmann R. 31 stb. — Az iparosok részéről 88 szavazat adatott be. Megválasztottak: Andrejevits Gy. 73, Hemberger Bálint 66, rendes és Marinovits Péter 63 és Neukomm Gyula 60 szavazattal pótagoknak.

Humorisztikus előadásokkal egybekötött hangversenyt rendezett a verseczi diákság f. hó 18-án Ő Felsege, a király születésnapja tiszteletére s a főreáliskolai „Ifjúsági zenekar“ alap javára. A városkerti lövőház nagy terme ez alkalommal izlésesen felvolt díszítve, s majdnem teljesen megtelt intelligens közönséggel, kiknek sorai közt nagy számmal voltak képviselve a legboldogabb korban lévő kis backfischek, de voltak ott mas teljesen kifejtett szép virágai is a verseczi hölgykoszorúnak. A műsor ugyesen volt összeállítva, s a mi a legfontosabb kizárólag magyar nyelven folyt le, mely körülmény becsületére valik a derék diákságnak, s büszkeségére azon iskoláknak, hol városunk fiait ily szellemben nevelik. Az ifjúsági zenekar, mely rövid idő alatt oly szép hirnevet szerzett, ezuttal is kített magáért. Fellépései után fel zúgott a tapsvihar. A magán előadók közül Heszler E. és Kohn Miksa elég ugyesen monologizáltak. Előbbinek „Verseczi diákok“ című gyorspolkáját, mely a fiatal szerző szép zenei tehetségét bizonyítja — meg is újratatta a közönség. Crenian A. mint ügyes hegedűs mutatta be magát, Rigitysky Sándor pedig magyar népdalokat énekel zongora kíséret mellett. Előadás után megeredt a táncz. Kezdték a ropogós csárdással, s jól esett látnunk, hogy diákjaink s fejlődő fiatal leányaink mily sokan s mily jól jártak szép nemzeti tánczunkat. Az első négyest körülbelül 48 pár tánczolta két colonneban. A rendezőség figyelme kiterjedt minden irányban s minden a legszebb rendben folyt le.

Felvételek a városi gyermekertbe. Figyelmeztetjük mindazon szülőket és gyámokat, kik gyermekeiket vagy gyámoltatjaikat az iskolának megfelelő és természetzerű előkészütségben részesíteni óhajtják, hogy a felvételek a városi gyermekertben szeptember hó első napjaiban délelőtt 8 órától 11-ig és délután 2—4 óráig a a zárdában történnek.

Tanügy. A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a középiskolák nyolczadik osztályában az ugynevezett osztályvizsgákat majus elseje előtt meg ne tartásák, sőt azokat lehetőleg csak majus közepe táján tartják meg.

Iskolai értesítés. A Gerő-féle nyilvánosági joggal felruházott elemi fiúiskolájában a beiratások f. hó 26-án, az előadások pedig szept. 2-án kezdetnek meg.

Közeledvén az iskolai év megkezdése a cseregyermek elhelyezése is megindult. Nem csak a szegényebb elem, hanem jobb módú polgáraink is kezdik igénybe venni az iskoláztatás ezen előnyös módját. Azon verseczi és vidéki szülők, kik gyermekeiket Szegedre, Kecskemétre, Körösre, H.-M.-Vásárhelyre, Szentessre stb. kívánják cserébe adni, vagy teljes ellátásra megbízható családoknál elhelyezni, forduljanak magyar nyelverjesztő egyesületünk elnökéhez vagy e lapok szerkesztőségéhez.

A hírlapi kacsák évadjában reportereink ilyenfajta újdonságokat hoznak, mint pl.: Christian helybeli jónévű ékszerkereskedő és aranyműves megkapta a Ferencz József rend lovagkeresztjét — tisztítás végett.

Látnivaló. A Georgyevits-féle s az Andrássy-sétátéren fekvő házban elhelyezett „Király-Panorámát” naponként többen és többen látogatják. A mai napon a regényes francia Sveicz pompás látkepei állítatnak ki. A képek harmadnaponként ujjakkal cseréltetnek fel.

Peronospora viticola. A phylloxera pusztításai mellett a peronospora is fellépett városunkban. Ujabbban nemcsak a hegységben lévő, hanem a városban diszlo kerti és udvari lugas szőlőinket is megtámadta. . . . Nagyon rosszul cselekszenek azok, kik a befecskenedést halogtatják, mert nemcsak az idejéig meggyönkre, hanem nem érhetvén meg a szőlővessző, a jövő évi termés is nagyon kétséges. Sokan a fecskendő hiánya miatt halogtatják a védekezést, pedig más olcsó és egyszerű eszközökkel is lehet azt eszközölni. Dr. Kormos, kir. közjegyző nemrégiben a „Délvidéki szemlé”-ben — egy talpraesett cikket közölt a peronospora elleni védekezés ügyében saját tapasztalatai alapján bebizonyította, hogy az egyszerű kis kézi fecskendők, sőt még a seprővel való permetezés is célhoz vezet.

A phylloxera e rettenetes ellenség Károlyfalva községben is constátatott. A körülbelül 90 hold szőlőből 60 holdat teljesen elpusztított. A megmaradtak is teljesen inficizálva vannak. A lugasszőlőkben a peronospora pusztít.

A középiskolák rendkívüli tantárgyai. A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter rendeletet bocsátott ki a középiskolák azon rendkívüli tantárgyaira vonatkozólag, melyeknek tanítása kivanatos. Így a gymnasiumokban az ének, francia nyelv, gyorsírás, egészségtan, könyvvitel, sőt a helyviszonyokhoz képest valamely kultúrnyelv (angol, olasz), zene, vívás és esetleg a kézi munka is tanítható. — Az éneken lehetőleg az összes tanulók részesítendők, a francia nyelv (gymnasiumokban) legfeljebb csak a harmadik osztálytól kezdve tanítható; a gyorsírás legalkalmasabban a felső osztályokban veendő elő, de a harmadik osztálynál alább nem kezdhető. A latin nyelv (reáliskolákban) az ötödik, az egészségtan a hetedik osztályban adandó elő, míg a könyvvitelben a reáliskolák negyedik osztályában, a zene az első, a vívás a hatodik, addig a többi a negyedik osztálytól kezdve tanítható. E rendelettel a tanulók nincsenek e tárgyak tanulására kötelezve, sőt a miniszter megakarta őket óvni a túl megfeszítéstől, a mit a beosztás illetőleg az is bizonyít, hogy csak bizonyos osztályokban engedte meg azoknak tanítását.

Feketesárga zászlók nélkül. Évtizedek óta ma történt először, — írja a „Délv. Közlöny” — hogy a király születésnapja alkalmából a temesvári várra nem huzták fel a fekete-sárga lobogót. Mondják, hogy ez annak jele, hogy Temesvár nem katonai erősség többé.

Tanítók gyűlése. A „Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága” f. évi aug. hó 26-án délután előértekezletet, 27-én délelőtt 8 órakor pedig nagy gyűlést tart Szegeden, ez alkalomra úgy az országos bizottságot, valamint a tanítóegyesületek (testületek) tagjait és a tanügybarátokat tisztelettel meghívják. Ugyanekkor fogja rendezni a gyűlést az „Eötvös-alap jótéteményei fölött határozó országos osztó-bizottság” is megtartani. A gyűlés tárgyai a következők: 1. Elnöki megnyitó; 2. Titkari jelentés; 3. A népnevelési szakosztály működéséről. Előadó: György Aladár; 4. A tanítók szolgálati viszonyairól. Előadó: Somlyay József; 5. Pedagógiai értékezés. Előadó: Kovács István, szegedi tanító; 6. A magyar nyelv tanítása 1879 óta. Előadó: Bokor József dr.; 7. Tisztújítás; 8. Indítványok. (Az érdemlegesen tárgyalandó indítványok az alapszabályok értelmében a gyűlés előtt legalább egy héttel az elnökségnek be-

jelentendők.) A megérkezett vendégek lakásuk ügyében a belvárosi fiúiskolában nyernek fölvilágosítást.

Szökött katoná. Valtum József verseczi illetőségű honvédhuzár, ki a 3-ik honvédhuzár-regimentben Szegeden állomásozott f. hó 7-én ezredétől eltávozott. Körözik!

Felvétel a pósta és távirtdai tanfolyamra. A budapesti pósta és távirtda tanfolyam igazgatósága a napokban hirdetett pályázatot a szeptember hó 1-én kezdődő és egyfolytában 10 hónapig tartó tanfolyamra. Felvétetnek ezen tanfolyamra oly egyének, akik a köztisztviselők névére az 1883-ik évi I. t.-cz. 1. §-ában meghatározott általános kelléken felül hiteles okmányokkal igazolják: hogy a jogi egyetemet, akadémiát vagy műegyetemet, katonai akadémiát, bányászati vagy erdészeti akadémiát szabályszerűen bevégezték. Felvétetnek továbbá azon egyének is, kik legalább főgymnáziumot vagy főrealtanodát vagy ezzel egyenrangú intézetben az előirt szabályszerű érettségi vizsgát letették; kik a hadseregben mint tényleges állománybeli tisztok szolgáltak, vagy a tartalékos tiszt vizsgát sikerrel letették. Kivánatják a magyar állampolgárság és a 18-ik életévként a beöltése; a magyar nyelvben és írásban való jártasság; feddhetlen előélet; erkölcsi bizonyítvány azon időre, mióta az iskolából kilépett; egészségügyi bizonyítvány. A hallgatók a tanfolyam bevégezése után alapvizsgát tesznek, azután 6 havi próbaszolgálatra osztatnak be és csak azután bocsátatnak szakvizsgálatra. Beiktatási díj fejében mindenki 10 frtot tartozik fizetni. Tandíj 40 frt. Azonban szegénységi bizonyítvány melléklésével a folyamodók ezalól felmenthetők. Azon hallgatók, kik szegény sorsukon kívül jó előmenetelt mutatnak, tízenketten a tanfolyam egész tíz havi tartama alatt a keresk. miniszter által 20 frtnyi havi pénzsegélyben részesíttetnek. A felszerelt folyamodványok a f. évi aug. hó 10-től 25-ig terjedő időközben vagy a pósta és távirtda-tanfolyam igazgatóságához (VIII. Lutherutca 3.) küldendők, vagy pedig a f. évi aug. 28-tól szept. hó 3-ig terjedő időközben felvétel és beiktatás végett személyesen jelentkezzenek. Részletesebb felvilágosítást ad még erre nézve a helybeli pósta- és távirtda-hivatal főnöke.

Minden nő egy óra. A büszke nő — toronyóra. A jó nő — aranyóra. A rozsz nő — krumpli-óra. A nő, kivel nem érdemes komolyan foglalkozni — játékor. A csapodár nő — ingaóra. A nő, ki uralkodni tud és a papucsrind nagykeresztét osztogatja — ébresztőóra. A kedves kávéziné — ismétlő-óra. A ledér-nő — homokóra. Az anyós — „schwarzwaldi” falóra. A vén nő — kakuk-óra. A fiatal szép ártatlan nő — napóra. A ballerínák, mert csak a zsebre spekulálnak — zseb-órák.

(Piaczi árak Verseczen). A mult csütörtökön f. hó 11-én a következők voltak a piaci árak: Búza legjobb 6 frt. 70 kr., közepes 6 frt. 50 kr., Kétszeres legjobb 6 frt. — kr., közepes 5 frt. 75 kr., Rozs legjobb 6 frt. — kr., Arpa legjobb 4 frt. 25 kr., közepes 4 frt. 50 kr., Zab 5 frt. — kr., Kukoricza 4 frt. 20 kr., Marhahús 58 kr., Disznóhús kilója 48 kr., Cukor 50 kr.

Vasuti menetrend. Fehértemplomról: érkezik: 5.30 reggel, 1.03 délben és 6.11 este. Temesvár felé indul: 5.36 reggel, 1.07 délben, 6.35 este. Temesvárról érkezik: 7.23 reggel, 2.08 délben és 10.02 este. Fehértemplom felé indul: 7.31 reggel, 2.12 délben, 10.08 este. Nagybecskerekéről érkezik: 11.59 délben, 9.37 este. Becskerek felé indul: 5.50 reggel, 2.20 délután. Jaszénvárról Oraviczára indul: 8.15 reggel, 3 délután, 10.45 este. Oraviczáról Jaszénova felé indul: 3 éj-jel 10.40 délelőtt, 3.35 délután. Temesvárról Arad felé indul: 8 reggel, 1.11 délben. 8.15 délután. Vojtekről Német-Bogán felé indul 7 reggel, 9.15 este.

Irodalom.

Irodalmi esemény.

Valóságos az, még pedig olyan, a milyen nálunk vajmi ritkán fordul elő. Iri nemzedékünk termel mindenfélét, a mennyiség ellen nincs kifogásunk, az elbeszélő műfajok terén szépet, jót is produkálnak. — A verselés sem pang, nap nap után újabb költeménykötetekre hirdetünk előfizetéseket, — de a tudományos irodalom terén bizony igen szűk az aratás, a mi kétségbevonhatlan jele annak, hogy a vetés is, szép volt.

Es még itt is határvonalat vonhatunk az egyes ágak közt. Szeretjük a teoriák cultusát és ha kell, a cserebogar szellemi életének is akad monographusa, — de oly tudományos művek, melyek tudományos színvonaluk dacára is széles elterjedésnek örvendenének, melyek általános érdeklődést keltenének, melyek olvasásával szívesen foglalkozik az

is, kinek szellemi igényei a regényolvasáson nem terjednek túl, — oly ritkák, mint a fehér holló.

Ép ez okból helyesen irtuk ezikkünk élére, hogy „irodalmi esemény”, — mert oly könyv fekszik előttünk, melyet örömmel, élvezettel lapozunk végig és melyre örömmel, lelkesedéssel hívjuk fel annak a nagy közönségnek figyelmét, mely a sajtóban szokott utmutatást keresni arra nézve, hogy a napi kritikának nincsenek-e maralandóbb becsül mozzanatai is.

Marczali Henrik nagy történelmi művéről: „A legújabb kor történetéről” van szó. — Már a mikor az első füzeteket kaptuk a nagyszabású munkából, akkor is megirtuk, hogy oly könyvvel szaporodik irodalmunk, melyre a külföld bármely országa is büszke, melyért akármely német is irigyünk lehetne. — A németek nem vádolhatók azzal, hogy történelmi irodalmuk szegény; — van annyi történetírójuk és annyi füzetes, kötetes, bő és kisebb munkájuk, hogy sokkal kevesebb is sok lenne. — Más nemzetek történetírói is sokat foglalkoznak a múlttal és ezerféle változatban tállalják fel az ó- és középkor eseményeit, — de az ujkor történelme jobbra már csak az elfogult nemzeti hűség megtestesülése, a mikor az természetesen megszűnik számbavehető történelmi munka lenni. — A legújabb korról meg épenséggel nincs sehohsem ily munka, mely a semleges álláspontot elfoglaló kritikus igazságszeretettel mutatná rá azokra az időkre és eseményekre, melyek — bár a multak következményei — a mai államalakulásokra döntő befolyással bírtak.

Az előttünk fekvő nagyszabású munka írja erre a nehéz és kényes feleletre vállalkozik. — Dicséretre legyen mondva, úgy oldta meg feladatát, mint a hogy azt a „II. József császár és kora” írójától vártuk. — Nehéz volt a munkája, mert korunk tartalmas történetéből szakavatott átnézettel kellett azon eseményeket és változásokat csoportosítani, melyen az emberiség és az egyes államok mai állapotának megteremtésére a legnagyobb, sőt döntő befolyással bírtak.

Híszon a jelen korban láttuk megtörténni azt, a mire egy évszázaddal azelőtt gondolni sem mert senki. — A származás megszűnt előjog lenni, a műveltség a maradiság, az ódság fölé kerekedett. — A nemesség odarugni, a kutyabőrököt sutbaglehetett dobni és a 77-öt számító arisztokratának remegnie kellett, hogy a minden korlátokat leromboló nép a vérpadra ne huzsolja.

A legújabb kor története újítja hű képét annak, mint nőtte ki magát 1793-ból 1848, mint keletkezett az a mai napig eltartó forradalom, mely nélkül a mai liberalizmus csak festett bálvány lenne. A nemzeti öntudat mind jobban kidomborodik és egységre, függetlenségre törekednek a népek, — megszületik az olasz, a német egység, — keletkezik a tiszteletet parancsoló független Magyarország, melynek ma már irigyei vannak, míg azelőtt csak kiaknázói akadtak. Az újabb kor történetében ismerkedünk meg az újabb honalapító nemzedékekkel, Széchényivel, Kossúttal, Deákkkal, bennük és általuk emelkedünk oda, hogy ma modern ország vagyunk, és hogy viszonyaink rendezvők mindenfelé, még ott is, a hol a kréta körül mindig hibát szerettek keresni.

Ezzel vázoltuk nagyjában azt, a mit Marczali munkája felölel. — Vázlatunk az érdem feltétlen elismerése. Csak még azt tesszük hozzá, hogy a könyvnek minden része vonzó, zamatos irályu és méltán sorakozik a legkiválóbb történetesek munkáihoz.

Hogy a kiállításról is mondjunk valamit, hát elég annyit megjegyeznünk, hogy Révai testvérek a tartalomhoz méltó külső mezt adtak a könyvnek, mely dísz, ékessége lesz könyvtárainknak és a kifogyhatatlan élvezet forrása mindazok számára, kik a hasznost a kellemessel egyesíteni tudják és akarják. A díszes mű ára, fűtve 7 frt., diszkötésben 8 frt. 50 kr.

Szerkesztői levelezés.

T-os Gy— Nagy-Berezna. Leveledet megkaptam. Intőzkedtem. D—y t—r csak a mult napokban jött haza, azért nem küldhettem a kért dolgot.

Dr. D—i J—s Lugos. Megkaptuk. Köszönjük. Legközelebb egy tárczában ismertetjük. A kitűnő szellemi és anyagi eredményhez a legmelegebben gratulálunk!

Nt. N—gy P—i T—a. A gyászhir nagyon megrendített bennünket. Fogadják igaz résztvétlünk kifejezését.

—o—r Detta. Szíves ajánlatára feleletünk: hogy magunk is ott leszünk. Majd nyelbe ütjük a dolgot.

Szántóföld.

100—200 holdat keresek haszonbérletre több évre. Czimem e lap kiadóhivatalában.

T. Cz.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy **f. hó 23-án néhány napra Verseczre érkezem s elvállalok mesterséges fogak be-tételét, valamint teljes fogsorok készítését** éppúgy mint fogak plombirozását a legújabb módszer szerint teljes jótállás mellett.

Rendelési órák délután 3-tól 6-ig.

Lakás:

✻ **Milleker-féle szálloda.** ✻

Tisztelettel

Dr. Verzár János,

az összes gyógytudományok tudora,
fogorvos.

Legfinomabb cognac-kivonat.

Védjegy a legfinomabb cognac-kivonat számára.

Kitűnő, egészséges tartalomdús cognac rögtön készítésére, mely a francia cognactól miben sem különbözik, ajánlom e jónak bizonyult különlegességet.

Ára 1 kilónak (elég 100 liter cognac készítésére) 16 frt. Készítésére utasítás ingyen mellékeltek. A legjobb sikerért és egészséges gyártmányért kezeskedem.

Borszesz megtakarítás

érhető el a feltűnhetetlen **pálinka-erősítő-kivonat** által; ez az italoknak kellemes erősítő izt ad, és egyedül nálam kapható. Ára kilónként 3 frt. 50 kr. (600—1000 literre). Használati utasítás mellékeltek.

Ezen különlegességeken kívül ajánlom még összes **eszenciáimat, rum, szilvórium, törköly, fűkeserű** és mindennemű **likörök, szeszitalok, eczet és boreczet** készítésére feltűnhetetlen minőségben. Készítés leírása ingyen mellékeltek.

Árjegyzék bérmentve.

Egészséges gyártmányokért kezeskedem.

Pollak Károly Fülöp,

eszencia-különlegességek gyára **Prágában.**

(Megbízható képviselők kerestetnek.)

Csütörtöktől kezdve minden 3-ik nap új sorozat.

Fotoplastikus-perspektivikus

Király-Panoráma

Andrássy-sétány, Georgyevits-féle házban.

Nyitva délelőtti 10 órától esti 10 óráig.

Vasárnap aug. 21-től szerda aug. 23-ig

Utazás a rendkívül érdekes

francia Schveiczon át.
A Montblanc.

Csütörtökön augusztus 25-én és pénteken augusztus 26-án

Pétervár és Moszkva
pompás lát képei.

Szombaton aug. 27-én és vasárnap aug. 28-án

több oldalról hangoztatott kívánatra még egyszer

a párisi világkiállítás
az Eiffeltoronytól.

Csütörtöktől kezdve minden 3-ik nap új sorozat.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

38 év óta fennálló s gyorsajtóval s más legújabb rendszerű kisebb sajtóval felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok úgy mint:

ujságok, különféle művek, röpiratok,

árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,

eljegyzési kártyák, czimlapok, béli meghívók,

gyászjelentések, valamint czimkéek, árújegyek,
arany, bronz vagy különféle színű készítésére.

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készítését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett.

A felvételi iroda, mely az Andrássy-sétány és az iskola-úteza sarkán lévő Kádits-féle házban van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hírlapokra, regényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árakon.

A XXXVI. évfolyammal bíró első verseczi német lap, a „Werschetzer Gebirgsbote“ és „Délvidék“ szerkesztősége és kiadóhivala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában is elfogadtatnak.

Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.